

Om gloserne

Gloserne følger den græske tekst i: Plato's *Euthyphro, Apology of Socrates and Crito*, Edited with notes by John Burnet, Oxford 1970.

Paragrafhenvisningerne med et G § er til H.C.Hynding, *Græsk formlære*, 2. reviderede udgave, Gyldendal 1968 (genoptrykt på Klassikerforeningens Kildehæfter 1993); henvisninger med et S § er til H.C.Hynding, *Elementær græsk syntax*, Høst og Søns Forlag (udateret).

I 28 A har Sokrates afsluttet sit egentlige forsvar. I den følgende del af forsvarstalen fortæller Sokrates dommerne om meningen med og indholdet af det aktive liv, han har levet.

- 28A ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, således tiltaler Sokrates de 500 heliaster, domsmænd, som skal votere om skylden og siden, såfremt Sokrates findes skyldig, om straffen.
 ἀ-δικέω, begår uret, handler forkert
 κατά, præp. m. akk., ifølge
 Μέλητος, ó, navnet på hovedanklageren. Meletos var en ret ukendt digter. Medanklagere var desuden Anytos og Lykon. Anytos, der af profession var garver, var tillige en kendt demokratisk politiker. Lykon var retor.
 γραφή, ó, skrift, anklageskrift
 δοκέω, synes
 εἰμί, er, er noget værd, fortjener (med beskrivende genitiv)
 ἀπολογία, ἡ, forsvar
 ἱκανός, 3, tilstrækkelig
 ἔμπροσθεν, adv., tidligere
 ,5 ἀπέχθεια, ἡ, fjendskab
 οἶδα, har set, ved; se G § 159
 ἀληθής -ές, sandfærdig, sand, rigtig
 αἰρέω, tager, griber, "fælder"
 ἐάν (εἰ ἄν), konj., når, i det tilfælde; sammen med partiklen περ, ἐάνπερ, dersom endog, hvis virkelig
 διαβολή, ἡ, bagvaskelse
 φθόνος, ó, misundelse, ond vilje, modvilje
- 28B οἶομαι, mener, tror; οἶμαι er en sammentrukket form af οἶομαι
 δεινός, 3, frygtelig, farefuld, risikabelt; οὐδὲν δὲ δεινὸν (ἔστι) μὴ ... , der er ingen risiko for, at ...
 ἴστημι, standser, ophører
 ἴσως, adv., måske
- εἶτα, adv., derpå, følgelig, virkelig
 αἰσχύνω, beskæmmer; αἰσχύνομαι, beskæmmes, skammer mig, fortryder
 τοι-οὔτος τοι-αὐτή τοι-οὔτο, dem. pron., en sådan
 ἐπιτήδευμα, τό, beskæftigelse, levevis, handling
 ἐπιτηδεύω, udfører, begår
 κινδυνεύω, er i fare for, risikerer
 νῦν, adv., nu; νῦν kan forstærkes med den deiktisk partikel ἰ; νυνί, netop nu
 ἀπο-θνήσκω, dør, dømmes til døden
- ,5 δίκαιος, 3, retfærdig, sand
 ἀντί-φημι, siger imod, svarer
 δέω, mangler; δεῖ, upers, det er nødvendigt
 κίνδυνος, ó, fare, risiko
 ὑπο-λογίζομαι, tager hensyn til
 ζάω, lever; se dog også under verbet ζῶ på side 176 i Hyndings formlære
 θνήσκω, dør; τεθνάναι, se G § 74
 ὅσ-τις, ἧ-τις, ὅ-τι, indef rel pron, enhver som; se G § 109
 σμικρός, 3, ældre form til μικρός, 3, lille
 ὄφελος, τό, nytte, gavn
 ἐκεῖνος -η -ο, denne, dette
 μόνος, 3, alene
 σκοπέω, skuer, betragter, har for øje
 ὅτ-αν, konj., når
 πράσσω, att: πράττω, handler, udfører
 πότερον ... ἢ, konj., om ... eller
 ἄ-δικος -ov, uretfærdig
 ἔργον, τό, arbejde, gerning
 φαύλος, 3, let, uduelig, ringe
- 28C λόγος, ó, tale, tanke, tankegang
 ἡμί-θεος, ó, halvgud

ὄσος, rel. pron., så stor som; pl., alle dem som

Τροία, ἡ, borg på Lilleasiens vestkyst ved indsejlingen til Hellespont

τελευτάω, slutter (livet), dør

οἱ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θετίδος υἱός, både de andre og Thetis' søn, dvs. i særdeleshed Thetis' søn

Θέτις -ιδος, ἡ, navn på en havnymfe. Thetis var gift med kong Peleus, og sammen havde de sønnen Akilleus.

Det var ved Thetis' og Peleus' bryllup, at grunden blev lagt til Den Trojanske Krig. For gudinden Eris (stridens og ufredens gudinde) var ikke inviteret, og derfor placerede hun i vrede et guldæble med indskriften "Til den skønneste" blandt gudinderne ved bryllupsfesten. Afrodite fik guldæblet mod at love trojaneren Paris den skønne Helene, der allerede var gift med kong Menelaos af Sparta.

υἱός, ὁ, søn

τοσ-οὔτος, τοσ-αὐτή, τοσ-οὔτο(ν), dem. pron., så stor, så megen; her er τοσ-οὔτον anvendt adverbialt

κατα-φρονέω, tænker ringe om, foragter (med gen.)

παρά, præp. m. akk., ved siden af, i forhold til

αἰσχρός, 3, hæslig, skændig

ὑπο-μένω, bliver tilbage, venter, finder mig i, udsætter mig for

ἐπειδή, konj., da

προ-θυμέομαι, er ivrig efter, er opsat på

- ,5 **Ἔκτωρ** -ορος, ὁ, søn af Hekabe og Priamos, Trojas kongepar. Det berettes i Iliaden, at Agamemnon havde fornærmet Akilleus, der derpå blev grebet af vrede og nægtede at kæmpe videre. Men da trojanernes ypperste kriger Hektor dræbte Akilleus' ven Patroklos, genoptog Akilleus kampen for at hævne vennen.

ἀπο-κτείνω, dræber

οὕτως, adv., således; en del pronominer og adverbier kan forstærkes med en deiktisk partikel -ι

πώς, partikel, på en måde, omtrent

Sokrates' gengivelse af samtalen mellem Thetis og Akilleus bygger på Iliadens 18 sang, versene 95-104.

τιμωρέω, hævner

Πάτροκλος, ὁ, navn på en af de græske helte ved Trojas belejring

ἐταῖρος, ὁ, ven

φόνος, ὁ, mord, drab

αὐτίκα, adv., straks

τοί, dorisk, jonisk og episk for σοί, se G § 74

μετά, præp. m. akk., efter

πότμος, ὁ, skæbne, død

ἐτοῖμος, 3, beredt

θάνατος, ὁ, død

ὀλυ-ωρέω, agter ringe, ringeagter

μάλα, μάλλον, μάλιστα, adv., meget, mere, mest

28D **δείδω**, frygter

φίλος, ὁ, ven

τεθναίην, se G § 161

δίκη, ἡ, retfærdighed, fortjent straf

ἐπι-τίθημι, stiller på, tilføjer, giver

ἀ-δικέω, begår uret, krænker

ἐνθάδε, adv., hér

κατα-γέλαστος -ov, latterlig, foragtelig, foragtet

ναῦς, ἡ, skib; νησί er en episk dativ pluralis

κορωνίς -ιδος, ἡ, krum (om skibe med en buet for- og agterende)

ἄχθος, ὁ, byrde

ἀρούρα, ἡ, jord, landjord; ἀρούρης er en jonisk genitiv

μή, adv., mon ikke, mon

φροντίζω, tænker på (med gen.)

,5

ἔχω, har, forholder mig

ἀλήθεια, ἡ, sandhed

οὐ, rel. adv., der hvor

ἐ-αυτόν, reflektivt pron., sig selv, se G § 81

τάττω, opstiller, placerer, befaler (over)

ἠγέομαι, mener, tror

βέλτιστος, af ἀγαθός, se G § 59

ἄρχων -οντος, ὁ, leder, anfører; ἄρχων er egentlig en imperf. part. akt. af verbet ἄρχω, er den første, leder

- ἐνταῦθα**, adv., dér
μηδ-εἰς μηδε-μία μηδ-έν, indef. pron., ingen, intet; her er μηδ-έν anvendt adverbialt
πρό, præp. m. gen., fremfor
- ,10 **δεινός**, 3, frygtelig
ἐργάζομαι, udfører, gør
- 28E **ὄτε**, konj., dengang da
αἰρέω, tager; αἰρέομαι, vælger
ἄρχω, er den første, er leder for nogen (med gen.)
Ποτειδαία, ἡ, by på Khalkidike i det nordlige Grækenland. Byen, der var grundlagt af Korinth omkring 600 f.Kr., lå stærkt befæstet. Efter Perserkrigene tilsluttede Poteidaia sig Det Deliske Søforbund, der blev ledet af Athen.
 I 434 f.Kr. forlangte Athen, at Poteidaia skulle øge sit bidrag til søforbundet til 50 talenter. Da Potidaia nægtede at betale det forøgede bidrag, blev byen angrebet af Athen, men først i 430 f.Kr. blev byen indtaget. Men allerede året inden havde de peloponnesiske bystater besluttet at stoppe Athens imperialisme. Og sådan begyndte Den Peloponnesiske Krig i 431 f.Kr., og den blev først afsluttet med Athens totale nederlag i 404 f.Kr.
 Sokrates' udholdenhed under belejringen af Potidaia er skildret af venen Alkibiades i Platons dialog Symposium.
Ἄμφιπολις, ἡ, by i Thrakien. Der kan enten være tale om kampene i 437 f.Kr. eller i 422 f.Kr. Sandsynligheden taler til fordel for 437 f.Kr. Om Sokrates' indsats ved Amfipolis har vi ingen anden kilde end dette sted i Apologien.
Δήλιον, τό, sted på Boiotiens kyst med et tempel for Apollon. Kampen fandt sted i 424 f.Kr. Her led 7000 athenæiske hoplitter under ledelse af Hippokrates nederlag overfor en thebansk hær, der var anført af Pagondas. Sokrates' bemærkelsesværdige og frygtløse indsats under tilbagetrækningen er ligeledes skildret af venen Alkibiades i dialogen Symposium.
τότε, adv., så, dengang
ὥσ-περ, konj., ligesom
- ,5 **ὑπο-λαμβάνω**, opfatter
φιλο-σοφέω, søger visdom
ἐξ-ετάζω, undersøger
ἐμ-αυτόν, reflektivt pronomen, mig selv; se G § 81
φοβέω, skræmmer; φοβέομαι, skræmmes, frygter
- 29A **ἄλλος** -η -ο, indef. pron., en anden; se G § 105
ὄσ-τισ-οὔν, indef. pron., nogensomhelst; se G § 109-110
πράγμα, τό, sag
λείπω, forlader
τάξις, ἡ, opstilling, post (f.eks. om en soldats post i en krig)
δεινός, 3, frygtelig
ἀληθής - ἐς, sand; ὡς ἀληθῶς, så sandelig, virkelig
τότε, adv., så, i det tilfælde
εἰσ-άγω, fører ind, stævner, anklager
δικαστήριον, τό, domstol
νομίζω, gør efter sædvane, mener, tror
ἀ-πειθέω, er ulydig, τιμί, mod nogen
μαντεία, ἡ, spådom, orakelsvar; Sokrates henviser hér til det orakelsvar, som venen Khairefon havde fået i Delfi for en del år siden, og som Sokrates allerede har nævnt i sit forsvar (21 A). Oraklet havde sagt, at ingen var visere end Sokrates. Dette fik Sokrates til at undre sig, og han begyndte at debattere visdom med de folk, han mødte, bl.a. politikerne, digterne og håndværkerne. Til sin overraskelse måtte han konstatere, at de eneste, der besad nogen form for viden, var håndværkerne, for de havde i det mindste en professionel viden. Men når det galdt visdom, det vil sige viden om godt og ondt, var der ingen, man kunne kalde vis.
δεῖδω, perf. med. med imperfektiv betydning, **δέδδια**, frygter, se G § 162
- ,5 **τυγχάνω**, træffer; τυγχάνω kan efterfølges af et participium til subjektet for at udtrykke, at participiets handling ikke er resultat af et bevidst ønske; i sådanne tilfælde oversættes participiet som hovedverbum, medens τυγχάνω kan gengives med et adverbium; τυγχάνω ὦν, træffer mig værende = er tilfæl-

- digvis, er netop
- 29B **καί-τοι**, konj., og dog
πώς, interr. adv., hvorledes
ἀμαθία, ή, uvidenhed, dumhed
ἐπ-ονείδιστος -ov, skændig
ἐνταῦθα, adv., hér
ἴσως, adv., måske
δια-φέρω, bringer igennem; intr, er forskellig, adskiller mig, τινός τινί, fra nogen i noget
τώ = τινί, se G § 98
του = τινός, se G § 98
φημί, siger
- ,5 **ἴκανος**, 3, tilstrækkelig
Ἄιδης -ου, ό, Hades, Underverdenen; ἐν Ἄιδου (δόμοις), i Hades' (boliger)
ἀγαθός, βελτίων, se G § 59
αἰσχρός, 3, hæslig, skændig
πρό, præp. m. gen., for, i stedet for
οὐδέ-ποτε, adv., ikke nogensinde, aldrig
φοβέω, gør bange; med, frygter
φεύγω, flygter for, undgår
- 29C **ἀφ-ίημι**, sender bort, frikender
ἀ-πιστέω, tror ikke, retter mig ikke efter
ἀρχή, ή, begyndelse; τήν ἀρχήν, adv., aldeles, se S § 10 a
δεῦρο, adv., herhen (foran domstolen)
εἰς-έρχομαι, kommer ind, træder frem for retten
οἶόν τ' ἐστί, det er muligt
ἀπο-κτείνω, dræber, dømmer til døden
δια-φεύγω, undslipper, "frikendes"
ἤδη, adv., nu
υἱός, ό, søn; υἱός kan i flere kasus også bøjes efter 3. deklination
ἐπιτηδεύω, udøver
- ,5 **διδάσκω**, lærer
παντάπασι, adv, aldeles, i bund og grund
δια-φθείρω, ødelægger
πειθω, overtaler; med, adlyder, τινί, nogen
ἐπὶ τούτῳ, på dette, på den betingelse
μέν-τοι, adv., dog
ὅσ-τε, rel. pron., der, som; ἐφ' ᾧτε, på hvilken, at
- μη-κ-έτι**, adv., ikke længere
ζήτησις -εως, ή, undersøgelse (i dette tilfælde af, hvad der er sand visdom)
δια-τρίβω, beskæftiger mig med
ἀλίσκομαι, fanges, gribes
- 29D **ἀπο-θνήσκω**, dør
ἀσπάζομαι, hilser, respekterer
μᾶλλον, adv. i komp., mere, hellere
ἕως, konj., indtil, så længe som
περ, forstærkende partikel
ἐμ-πνέω, ånder, trækker vejret
οἶός τε εἶμί, er i stand til
οὐ (δεινὸν ἐστί) μῆ, der er ikke fare for at ..., aldeles ikke
- ,5 **παύω**, standser; med., ophører med
παρα-κελεύομαι, tilråder, tilskynder, opmuntret
ἐν-δείγνυμι, påviser, taler, τινί, til nogen
ὅσ-τις, indef. rel. pron., enhver som; se G § 109
ἀεί, adv., altid, til enhver tid
ἐν-τυγχάνω, træffer, støder på, møder, τινί, nogen
οἶος, rel. pron., sådan som
ἔθω, plejer; perf. εἴωθα, er vænnet til, plejer
εὐ-δόκιμος -ov, berømt
ἰσχύς -ύος, ή, kraft, magt
χρήμα, τό, brugsgenstand, besiddelse, penge
αἰσχύνω, vanærer; med. αἰσχύνομαι, skammer mig
ἐπι-μελέομαι, sørger for, tænker på, τινός, noget
ὅπως, interr. konj., hvorledes
ὥς, konj. og adv., så at, således, så; ὥς med superlativ udtrykker højst mulige grad
- 29E **δόξη**, ή, mening, anseelse
τιμή, ή, ære
φρόνησις -εως, ή, indsigt, visdom
ψυχή, ή, livsånde, sjæl. I den ældre græske litteratur, f.eks. de homeriske heltedigte Iliaden og Odysseen, har ordet ψυχή bevaret sin oprindelige betydning af livsånde og livskraft. Ved døden farer ψυχή til dødsriget Hades, hvor den opholder sig som en handlingssløs ånd uden livskraft. Virkelig udøde-

lighed er derimod noget, der vindes gennem ry og slægt.

Men fra slutningen af det 6. århundrede f.Kr. begynder man at tillægge ordet ψυχή en betydning af erkendende og ansvarlig personlighed med en selvstændig eksistens uden for σῶμα, kroppen. Døden behøver derfor ikke længere medføre ψυχή's reduktion til handlingsløs ånd, men kan nu betyde en overgang til nyt liv, enten et anderledes aktivt liv i Hades end det, man tidligere forestillede sig, eller ligefrem et nyt liv i en ny krop. Det sidste kaldes på græsk μετεμψύκωσις.

Der er ikke tvivl om, at Sokrates er inspireret af sådanne overvejelser, når han hér taler om nødvendigheden af, at man arbejder med at udvikle sin ψυχή.

φροντίζω, tænker på, bekymrer mig om, τινός, noget

ἀμφισβητέω, strider, bestrider, protesterer

εἴρομαι, spørger

ἐξ-ετάζω, undersøger

ἐλέγχω, udspørger

κτάομαι, erhverver, opnår

ἀρετή, ή, dygtighed, fuldkommenhed; begrebet ἀρετή dækker alt det, som et fuldkomment menneske bør besidde: viden, mod, handlekraft, kort sagt moralsk og fysisk fuldkommenhed

30A **ὄνειδίζω**, udskælder

ἄξιος, 3, værd (med gen.)

πολύς, se G § 59

μικρός, 3, lille; i sup. ofte ἐλάχιστος, se G § 59

ποιέω, gør; med., ποιέομαι, anser (nogen for noget)

φαύλος, 3, svag, værdiløs

νέος, 3, ung

πρέσβυς, gammel

ξένος, ό, fremmed

ἀστός, ό, borger i byen, medborger

ὄσος, rel. pron., så stor som

ἐγγύς, adv., nær (med gen.); komp. ἐγγυτέρω; ὄσω ... , "fordi I er mig så meget nærmere i slægt"

γένος, τό, slægt

,5 **πω**, partikel, på nogen måde
ὑπερησία, ή, tjeneste, arbejde
περι-έρχομαι, går omkring

30B **πρότερος**, 3, tidligere; πρότερον, adv., før end

μηδέ, adv., heller ikke

σφόδρα, adv., ivrigt

ἀγαθὰ er subjektsprædikat til χρήματα og τὰ ἄλλα

ἴδιος, 3, egen, privat; ἰδίᾳ, adv., privat, i det private liv

δημόσιος, 3, offentlig; δημοσίᾳ, adv., offentligt, i det offentlige liv

,5 **δια-φθείρω**, ødelægger
βλαβερός, 3, skadelig

30C **οὐ-δέ**, konj. og adv., og ikke, heller ikke

μέλλω, står i begreb med, skal

πολλάκις, adv., mange gange, ofte

θορυβέω, larmer

ἐμ-μένω, forbliver i, overholder, τινί, noget

δέω, mangler; med. beder om, τινός, noget

ὀνίνημι, hjælper, gavner

,5 **ἅττα** = τινᾶ, nom./akk. pl. neut. af τις, se G § 98 anm. 2

ἐρώ, futurum til φημί

βοάω, råber

μηδαμῶς, adv., på ingen måde

τοι-ούτος, dem. pron., en sådan

μείζω = μείζονα, nom./akk. pl. neut. i komparativ af μέγας; her er formen anvendt adverbielt, se §§ 46 og 59

βλάπτω, skader

δύναμαι, kan, formår, er i stand til

θεμιτός, 3, retmæssig, rigtig, mulig

30D **ἀμείνωνι**, se ἀγαθός i § 59

χείρονος, se κακός i § 59

μεντᾶν = μεντοῖ ἄν

ἐξ-ελαύνω, driver ud, landsforviser

ἀ-τιμόω, ærer ikke, fratager æren, fratager de borgerlige rettigheder

οὐτοσ-ί = οὐτός; dette pronomen kan forstærkes med en deiktisk (påpegende) partikel

- ι, se G § 90 anm.
- ,5 **ἄ-δικος** -ον, uretfærdig
ἐπι-χειρέω, lægger hånd på, forsøger
ὑπέρ, præp. m. gen. (her), over, på grund af
ἀπο-λογέομαι, forsvarer mig
ἐξ-αμαρτάνω, begår en fejl
- 30E **δύσις**, ἡ, gave
κατα-ψηφίζομαι, dømmes skyldig
ῥᾶδιος, 3, let
ἀ-τεχνῶς, adv., kunstløs, ligefrem
γελοῖος, 3, latterlig, mærkelig
πρόσ-κειμαι, er føjet til, er sat på
γενναῖος, 3, ædel
μέγεθος, τό, størrelse
νωθής -ές, træg, sløv
- ,5 **ἐγείρω**, vækker
μύωψ μύοπος, ὁ, hestebremse (stikkende insekt)
προσ-τίθημι, sætter på
ὄνειδίζω, udskaelder
ἕκαστος, 3, enhver
- 31A **ὄλος**, 3, hel
πανταχοῦ, adv., overalt
προσ-καθίζω, sætter mig
φείδομαι, skåner, τινός, nogen
ἴσως, adv., måske
τάχα, adv., hurtig, snart
ἄχθομαι, er vred
νυστάζω, nikker af træthed, slumrer, sover
κρούω, slår, klasker (om myg og andre insekter)
- ,5 **εἶτα**, adv., derpå
λοιπός, 3, øvrig
καθεύδω, sover
δια-τελέω, fuldender, lever
ἐπι-πέμπω, sender til
κίδω, bekymrer; med. bekymrer mig om, nærer omsorg for, τινός, nogen
τυγχάνω, træffer; **τυγχάνω** kan efterfølges af et participium til subjektet for at udtrykke, at participiets handling ikke er resultat af et bevidst ønske; i sådanne tilfælde oversættes participiet som hovedverbum, medens **τυγχάνω** kan gengives med et adverbium **ἐνθένδε**, adv., herfra, af det følgende
- 31B **κατα-νοέω**, indser, forstår
ἀνθρώπινος, 3, menneskelig
ἔοικα, er lig, ligner, τινί
ἀ-μελέω, er ubekymret, forsømmer, τινός
ἀν-έχω, tr. holder oppe, intr. holder ud
οἰκείος, 3, huslig, privat
τοσ-οὔτος, dem. pron., så stor, så meget
ἔτος, τό, år
ἴδιος, 3, egen, privat; **ιδίᾳ**, adv., privat, i det private liv
πρόσ-εἰμι, går hen til, τινί
ἀδελφός, ὁ, broder
- ,5 **ἀπο-λαύω**, nyder, har glæde af
μισθός, ὁ, løn, betaling
παρα-κελεύομαι, opfordrer, opmuntrer
λόγος, ὁ, fornuft, fornuftig grund
κατήγορος, ὁ, en anklager
τάλλα = τὰ ἄλλα
ἀν-αισχύντως, adv., skamløst, frækt
κατηγορέω, anklager
οἷός τε γίγνομαι (eller εἰμί), er i stand til
ἀπ-αν-αισχυντέω, opfører mig skamløst, viser frækhed
- 31C **παρ-έχω**, holder frem; med., bringer tilveje, skaffer
μαρτύς, ὁ, ἡ, et vidne
πράττω = πράσσω, udfører, gør; med., kræver
αἰτέω, beder om
ἱκανός, 3, tilstrækkelig, overbevisende
πενία, ἡ, fattigdom
- δοκέω**, synes
ἄ-τοπος -ον, uden sted, underlig
- ,5 **συμ-βουλεύω**, giver råd
πολυ-πραγμονέω, har mange ting at gøre, blander mig i meget
δημόσιος, 3, offentlig; **δημοσίᾳ**, adv., offentligt, i det offentlige liv
τολμάω, vover
ἀνα-βαίνω, går op, træder frem
πλήθος, τό, mængde, folkemængde, folket

- αἴτιον, τό, grund, årsag
πολλάκις, adv., mange gange, ofte
πολλαχού, adv., mange steder, ved mange
lejligheder
θειός, 3, guddommelig
- 31D δαιμόνιος, 3, overnaturlig
γραφῆ, ἡ, skrift, anklageskrift
ἐπι-κωμ-ωδέω, gør nar af (som man gør i en
komedie)
γράφω, skriver, fremfører (i et anklage-
skrift)
ἄρχω, er den første; med., begynder
φωνή, ἡ, lyd, stemme
ὅταν = ὅτε ἄν
ὅτε, konj., når
ἀπο-τρέπω, vender bort, afholder
μέλλω, står i begreb med at gøre, skal (til at
gøre)
προ-τρέπω, vender fremad, tilskynder
οὐ-ποτε, adv., ikke nogensinde, aldrig
- ,5 ἐν-αντιόομαι, går imod, forhindrer
πολιτικός, 3, hørende til bystaten, politisk;
τὰ πολιτικὰ πράττω, deltager i det politiske
liv
πάγ-καλος -ον, aldeles smuk, med særdeles
god grund
πάλαι, adv., for længe siden
ἐπι-χειρέω, lægger hånd på, forsøger
πράγμα, τό, ting
ἀπ-όλλυμι, ødelægger, dræber; medium og
rodperf aktiv: ἀπόλωλα, dræbes
ὠφελέω, gavner
- 31E οὐδ-εἰς, οὐδε-μία, οὐδ-έν, indef.pron., in-
gen, intet; se G §§ 100 og 66
τάληθῆ = τὰ ἀληθῆ
σῶζω, frelser; med. og pass., overlever
γνήσιος, 3, ægte, rigtig
δια-κωλύω, forhindrer
παρά-νομος -ον, lovstridig, ulovlig
- 32A ἀναγκαῖος, 3, nødvendig
τῷ ὄντι (dat.sg.partc.imperf.akt. af εἶμι), i
det værende, dvs. i sandhed, virkelig
μάχομαι, kæmper
ἰδιωτεύω, handler som privatperson
- δημοσιεύω, handler i statens tjeneste
- τεκμήριον, τό, tegn, bevis
- ,5 τιμάω, ærer, respekterer
συμ-βαίνω, kommer sammen, indtræffer
οἶδα, se G § 159
εἰς μία ἔν, talord, én, ét; se G § 66
ὑπ-εικάθω (sideform til ὑπ-εἰκω), viger bort,
giver efter for nogen, τιví
παρά, præp med akk (her), ved siden af, an-
gående, mod
δεδίδω, frygter
ὑπ-εἰκω, viger bort, giver efter for nogen
ἐρῶ fungerer som futurum til φημί, siger
φορτικός, 3, lastbærende, kedeligt, træls
δικανικός, 3, hørende til en retssag
ἄρχη, ἡ, begyndelse, embede, regering
- 32B ἄρχω, er først, regerer, beklæder (et embede)
βουλεύω, holder råd, beslutter, er medlem af
rådet
φυλή, ἡ, stamme, folkeafdeling, fyle. Ved
Kleisthenes' demokratiske reformer i 507
f.Kr. blev bystaten Athen inddelt i 10 fyles.
Hver fyle valgte årligt 50 medlemmer til rå-
det, der således i alt bestod af 500 medlem-
mer. Af praktiske grunde varetog hver fyles
50 medlemmer den daglige administration af
statens anliggender i 1/10 af året. I den perio-
de kaldes fylens 50 medlemmer af rådet pry-
taner (de ledende), og man siger, at de havde
prytaniet (ledelsen). Det sted, de samles til
møder, kaldes prytaneion ("rådhuset").
Ἄντιοχίς, ἡ, navn på den af de 10 fyles,
som Sokrates tilhørte
πρυτανεύω, har prytaniet, har ledelsen
στρατηγός, ὁ, feltherre, strateg
ἀν-αιρέω, løfter op; med., bringer hjem, red-
der
ναυμαχία, ἡ, søslag; der er tale om søslaget
i 406 f.Kr. ved Arginussai-øerne, der er en
lille øgruppe ud for Joniens vestkyst over for
Lesbos. Hér besejrede Athens flåde sparta-
nernes flåde, men et uvejr gjorde det vanske-
ligt at bjerge dem, der var faldet i vandet un-
der slaget. Dette førte til, at de ansvarlige
strateger efter hjemkomsten blev dømt til
døden under ét uden lovlig rettergang. Seks

af de ti strateger, herunder Perikles, sønnen af Aspasia og den berømte far med samme navn, blev således henrettet.

ἄθροός, 3, forsamlet, samlet

κρίνω, adskiller, dømmes

ὑστερος, 3, senere

,5 **πρύτανις**, ó, en pryntan (medlem af rådet i den periode, da ens fyle sidder med den daglige administration af bystatens anliggender)

έν-αντίος, 3, modsat, imod

ψηφίζω, tæller med småsten; med., stemmer (med en lille sten, der lægges i en stemmeurne)

έτοιμός, 3, beredt, parat

έν-δείκνυμι, påviser, anklager

ρήτωρ, ó, en taler

βοάω, råber

μετά, præp. m. gen. (her), i overensstemmelse med

32C **δια-κινδυνεύω**, løber en risiko

φοβέω, skræmmer; med., frygter

δεσμός, ó, bånd, lænke, fængsel

δημο-κρατέομαι, har demokratisk forfatning

έπειδη, konj., da, efter at

óλιγ-αρχία, ή, fåmandsstyre, oligarki; ved tabet af *Den Peloponnesiske Krig* i 404 f.Kr. fik Sparta gennemført, at Athen skulle ledes af en gruppe spartanervenlige aristokrater på i alt 30 personer, der siden kaldes *de 30 tyranner*. Deres leder var Kritias, som var Platons onkel. Styret udviklede sig hurtigt til det rene blodbad på mange demokrater, heriblandt Lysias' storebroder Polemarkhos. Efter 8 måneder lykkedes det imidlertid demokraterne at besejre tyrannerne og genindføre demokratiet.

τριάκοντα, kardinaltal, 30

αὐ, adv., fremdeles

,5 **μετα-πέμπω**, sender bud efter, lader hente

πέμπτος, ordinaltal, den femte

θόλος, ή, kuppel, rund bygning; der tænkes på den bygning på torvet i Athen, hvor pryntanerne plejede at spise sammen.

προσ-τάττω, opstiller, pålægger, befaler

Σαλαμίς, ή, navn på ø og byen på øen ud for Attikas kyst

Λέων, ó, navn på en hæderlig borger på Salamis

Σαλαμίνιος, 3, hørende til Salamis, salami-nieren

οἶος, dem. pron., sådan som

ώς, konj.; **ώς** forbindes med superlativ for at udtrykke højest mulige grad; **ώς πλείστοι**, så mange som muligt

άνα-πίμπλημι, fylder, involverer

αίτία, ή, grund, skyld, forbrydelse

μέν-τοι, partikler, dog, men

32D **έν-δείγνυμι**, viser

μέλω, ligger på sinde; ofte upersonligt, **μέλει μοί τινος**, interesserer mig for noget

άγροϊκος, landlig, bondsk, firkantet

όστις-οὐν, indef. pron., hvadsomhelst; **οὐδ' ότι-οὐν**, overhovedet ikke

άν-όσιος -ον, 3, vanhellig

έκ-πλήσσω, slår ud, skræmmer

ϊσχυρός, 3, stærk, mægtig

,5 **τέσσαρες**, kardinaltal, 4; se G § 66 side 76. Tilhørerne kan ikke undgå at have vidst, at Sokrates' anklager Meletos var en af de fire, der tog til Salamis for at likvidere Leon.

οἴχομαι, går bort

οἴκαδε, adv., hjemad, hjem

ταχύς -εἶα -ύ, hurtig; se G § 52

32E **άρα**, interr. partikel, mon

τοσόσ-δε, dem. pron., sådan, så stor, pl., så mange

έτος, τό, år

άξιος, 3, værdig, værdig for nogen, **τινός**

βοηθέω, hjælper, støtter nogen, **τινί**

χρή, nødvendighed; **χρή** (έστιν), det er nødvendigt

ποιέω, gør; med., anser for

,5 **δέω**, mangler, mangler noget, **τινός**

33A **πού**, partikel, velsagtens

φαίνω, viser; med., viser mig

συγ-χωρέω, kommer sammen, giver efter for nogen, **τινί**

δια-βάλλω, bringer over, bagvasker

,5 **μαθητής**, ó, elev

- διδάσκαλος**, ὁ, lærer
ἐπι-θυμέω, attrår, ønsker
εἴτε ... εἴτε, konj., hvadenten ... eller
φθονέω, er misundelig, er uvillig, nægter
χρήμα, τό, anvendelig ting, penge
δια-λέγομαι, samtaler; οὐδὲ χρήματα ...
 λαμβάνων δὲ οὐ, ἀλλ'... , det er ikke sådan,
 at jeg samtaler, når jeg får penge, og ikke
 gør det, når jeg ikke får (penge), men ...
- 33B **ὁμοίος**, 3, lignende, samme
πλούσιος, 3, rig
πένης -ες, fattig
παρ-έχω, holder frem, tilbyder, giver mulig-
 hed for
ἀπο-κρίνω, adskiller; med., svarer;
 ἀποκρινόμενος lægger sig til det implicitte
 subjekt i λέγω
χρηστός, 3, brugelig, nyttig (borger)
αἰτία, ἡ, grund, ansvar
- ,5 **ὑπ-έχω**, holder under, bærer, har
ὑπ-ισχνέομαι, lover
μάθημα, τό, kundskab, viden
διδάσκω, underviser; οὐκ ἂν δικαίως ...
 ἐδίδαξα, og jeg vil ikke med rette kunne ha-
 ve ansvaret for nogen af dem, som jeg hver-
 ken har lovet nogen viden nogensinde eller
 undervist
μανθάνω, lærer
ὅτι = ὅ τι, akk.sg.neut. af ὅσ-τις, se G § 109
- χαίρω**, glæder mig, glæder mig over
- 33C **δια-τρίβω**, gnider, tilbringer
ἀλήθεια, ἡ, sandhed
ἐξ-ετάζω, undersøger, udspørger
ἀηδής -ές, ubehagelig, kedelig
- ,5 **μαντεία**, ἡ, orakelsvar
ἐν-ύπνιον, τό, drøm
τρόπος, ὁ, vending, måde
μοῖρα, ἡ, tildelt del, skæbne, bestemmelse
ὅσ-τις-οὖν, indef. pron., nogen som helst
εὐ-έλεγκτος -ον, let at bevise
- 33D **δια-φθείρω**, ødelægger, fører i fordærv
χρῆν = χρῆ ἦν
- δή-που**, partikel, vel dog
γινώσκω, erkender
συμ-βουλεύω, tilråder, tilskynder
ἀνα-βαίνω, træder op (på f.eks. en talerstol),
 træder frem
κατηγορέω, anklager nogen, τινός
τιμωρέω, hævner; med., hævner mig på no-
 gen, τινός
- ,5 **ἐθέλω**, vil
οἰκεῖος, 3, hørende til huset, slægtning
προσ-ήκω, kommer til; οἱ προσήκοντες,
 pårørende
πάσχω, lider, oplever, udsættes for
μιμνήσκω, får til at huske; med., husker,
 tænker på
πάντως, adv. (af πάς), aldeles, ganske
ἐνταυθοῖ, adv., her (i forsamlingen)
ἡλικιώτης, ὁ, jævnaldrende
- 33E **δημοτής**, ὁ, medlem af en demos, en demos-
 fælle. Bystaten Athen var inddelt i 10 fyer,
 og denne inddeling havde betydning ved valg
 til rådet, Βουλή. Samtidig var staten inddelt
 i omkring 150 lokalområder, der kaldtes de-
 mer (δῆμος = folk, stamme). Sokrates tilhør-
 te således fylen Antiokhis og demen Alope-
 ke.
Σφήττιος, 3, hørende til demen Sfetτος
Αἰσχίνης, ὁ, navn på en af Sokrates' unge
 venner. Aiskhines skrev siden en række ind-
 sigtsfulde bøger om Sokrates, men de kendes
 desværre kun gennem fragmenter.
Κηφισιεύς, ὁ, hørende til Kefisos; Kefisos
 er navnet på en flod ved Athen og muligvis
 også på en deme ved denne flod
δια-τριβή, ἡ, opsliden, aktivitet
- ,5 **τελευτάω**, afslutter, dør
κατα-δέομαι, beder meget, øver pres på,
 presser nogen, τινός
- 34A **ἔχω**, har; ἔχω εἰπεῖν, har at nævne, kan
 nævne
μάλιστα, adv., mest, især
παρ-έχω, holder frem; med., fremfører
- ,5 **ἐπι-λανθάνω**, glemmer
παρα-χωρέω, træder til side

έν-αντίος, 3, modstående, modsat; τούναν-
τίον = τὸ ἐναντίον
βοηθέω, hjælper
έτοιμος, 3, beredt, parat

34B τάχα, adv., hurtigt, måske
ά-διά-φθαρτος -ον, ikke ødelagt
όρθός, 3, opret, rigtig

.5 σύν-οιδα, ved om en, τιτί
ψέυδω, bedrager; med., lyver
άληθέυω, er oprigtig, taler sandt

* * * * *

BJ / 10. januar 2008